5th INTERNATIONAL COLLOQUIUM OF GENEALOGY, HERALDRY, AND VEXILLOLOGY (ICGHV5)

22–23 May 2026, Vilnius, Lithuania, www.icghv.com

Theme: "The State and Noble Families: Political, Social, and Cultural Heritage"

Knights' Emblems in Silesian Municipal Heraldry

Prof. Dr hab. Marek Lech Wójcik (Poland)
The lecture will be delivered in English.

Summary

The revival of local self-government in Poland in the final decade of the twentieth century led to a major restructuring of the country's administrative system. The reform introduced a division into communes (*gminy*), counties (*powiaty*), and voivodeships (*województwa*), granting local authorities at all three levels – for the first time in the history of the Polish state – the right to establish their own symbols.

As a result, coats of arms, as well as vexilla, chains of office, and other symbols, began to appear on a large scale in the symbolic landscape. In the case of municipal coats of arms—urban, rural, and urban-rural alike—historical models were often adopted. Where no such precedents existed, however, new coats of arms had to be created from scratch. A variety of approaches were used for this purpose, one of which involved drawing on knightly and noble emblems.

This paper examines the scale of this phenomenon in the area of historical Silesia, corresponding to today's Lower Silesian, Silesian, Opole, and Lubusz voivodeships. The region is of particular interest because it stands at the intersection of the historical and heraldic traditions of the Czech lands, Germany, and Poland, traditions that reach back to the Middle Ages.

Particular attention is given to the reasons for and methods of commemorating knightly families in Silesian local-government heraldry, in which the knightly emblem is treated not only as an element of local heritage, but also as a symbolic foundation for the identity of local communities.

CV

Prof. Marek L. Wójcik is a professor at the Institute of History of the University of Wrocław (Poland) and a member of the Polish Heraldic Society. His research focuses on the auxiliary sciences of history, particularly diplomatics, genealogy, heraldry, sphragistics, and the history of medieval Silesia.

In recent years, he has conducted research on the seals and coats of arms of Silesian knights up to the early fifteenth century, as well as on Silesian local-government heraldry. He is the author of more than 150 scholarly publications and numerous expert reports on municipal coats of arms. He is the recipient of the prestigious Adam Heymowski Award, conferred by the Polish Heraldic Society for his book *Pieczęcie rycerstwa śląskiego w dobie przedhusyckiej* (*Seals of Silesian Knights in the Pre-Hussite Era*).

Godła rycerskie w śląskiej heraldyce samorządowej.

Abstrakt
Odrodzenie się w ostatniej dekadzie XX w. samorządności terytorialnej w Polsce pociągnęło za sobą przebudowę struktur administracyjnych. Reforma wprowadziła podział kraju na gminy, powiaty i województwa, przyznając władzom samorządowym wszystkich trzech szczebli – po raz pierwszy w dziejach państwa polskiego – prawo do ustanawiania własnych symboli. W pejzażu semiotycznym masowo zaczęły pojawiać się więc herby (oprócz nich także weksylia, łańcuchy i inne symbole). W przypadku herbów gminnych – zarówno miejskich, wiejskich, jak i miejsko-wiejskich – sięgano często po wzorce historyczne, jednak tam, gdzie ich nie było zaistniała konieczność opracowywania herbów od podstaw. W tym celu wykorzystywano wiele możliwości, a jedną z nich było odwoływanie się do godeł rycerskich i szlacheckich. W referacie prześledzona zostanie skala tego zjawiska na obszarze historycznego Śląska, a więc w granicach obejmujących dzisiejsze województwa dolnośląskie, śląskie, opolskie i lubuskie, na których ogniskowały się sięgające epoki średniowiecza tradycje historyczne i heraldyczne Czech, Niemiec i Polski. Główna uwaga poświęcona zostanie przyczynom i sposobom upamiętniania rodzin rycerskich w śląskiej heraldyce samorządowej, w której godło rycerskie traktowane jest nie tylko jako element lokalnego dziedzictwa, ale także symboliczny fundament budowania tożsamości wspólnot lokalnych.

Krótka prezentacja referenta
Marek L. Wójcik jest profesorem w Instytucie Historii Uniwersytetu Wrocławskiego (Polska), członkiem Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. Swoje zainteresowania badawcze koncentruje na naukach pomocniczych historii, zwłaszcza na dyplomatyce, genealogii, heraldyce i sfragistyce oraz na historii średniowiecznego Śląska. W ostatnim czasie zajmuje się badaniami nad pieczęciami i herbami rycerstwa śląskiego (do początków XV w.) oraz nad śląską heraldyką samorządową. Jest autorem ponad 150 publikacji naukowych i licznych ekspertyz dotyczących herbów samorządowych. Jest laureatem prestiżowej nagrody im. Adama Heymowskiego, przyznawanej przez Polskie Towarzystwo Heraldyczne, którą otrzymał za książkę pt. Pieczęcie rycerstwa śląskiego w dobie przedhusyckiej.

Riterių emblemos Silezijos savivaldos heraldikoje

Prof. habil. dr. Dr Marek Lech Wójcik (Lenkija)
Pranešimas bus skaitomas anglų kalba.

Santrauka
XX amžiaus pabaigoje Lenkijoje atkurta vietos savivalda iš esmės pakeitė šalies administracinę sandarą. Buvo įtvirtintas suskirstymas į savivaldybes, apskritis ir vaivadijas. Visų šių lygmenų savivaldai pirmą kartą suteikta teisė turėti savo simboliką.
Todėl viešojoje erdvėje gausiai atsirado herbų, vėliavų, valdžios grandinių ir kitų ženklų. Kuriant savivaldybių herbus dažnai remtasi istoriniais pavyzdžiais. Ten, kur jų nebuvo, simboliai kurti iš naujo. Vienas iš tokių sprendimų buvo rėmimasis riterių ir bajorų ženklais.

Pranešime nagrinėjamas šio reiškinio mastas istorinėje Silezijoje, apimančioje dabartines Žemutinės Silezijos, Silezijos, Opolės ir Liubušo vaivadijas. Šis regionas svarbus tuo, kad jame nuo viduramžių susikerta Čekijos, Vokietijos ir Lenkijos istorinės bei heraldinės tradicijos.
Ypatingas dėmesys skiriamas tam, kodėl ir kaip Silezijos savivaldos heraldikoje įamžinamos riterių giminės. Riterio ženklas čia suvokiamas ne tik kaip vietos paveldo dalis, bet ir kaip svarbi vietos bendruomenės tapatybės atrama.

CV

Prof. dr hab. Marek L. Wójcik – Vroclavo universiteto Istorijos instituto profesorius, Lenkijos heraldikos draugijos narys. Jo mokslinių tyrimų sritys – istorijos pagalbiniai mokslai, ypač diplomatika, genealogija, heraldika, sfragistika ir viduramžių Silezijos istorija.
Pastaraisiais metais jis tiria Silezijos riterių antspaudus ir herbus iki XV amžiaus pradžios, taip pat savivaldos heraldiką. Jis yra daugiau kaip 150 mokslinių publikacijų autorius ir savivaldybių herbų ekspertas.
Mokslininkas yra Adamo Heymowskio premijos laureatas. Ši premija jam skirta už knygą *Pieczęcie rycerstwa śląskiego w dobie przedhusyckiej*.